

Survivaltocht voor boefjes is nu volwassen methode

van een onzer verslaggevers
APPELSCHA – Hans is een lange, bleke jongen van zestien en voor de vijfde keer in tien jaar aangemeld bij een instelling voor jeugdhulpverlening. Dit keer kwam de politie hem brengen, nadat hij was opgepakt, toen hij drugs aan andere jongeren verkocht.

Hans' ouders zijn gescheiden, toen hij twee was, en Hans woonde vanaf die tijd bij zijn moeder. Met zijn vader had hij nauwelijks contact, later zag hij hem helemaal niet meer. Met zijn moeder is hij een aantal keren verhuisd. Hij heeft in zijn leven met vier nieuwe partners van zijn moeder samengewoond. Uiteindelijk gaf dit veel conflicten. Zo kwam Hans voor de eerste keer in een kindertehuis terecht. Later ging hij naar een pleeggezin, maar door 'onhandelbaar gedrag' moest hij herhaaldelijk worden overgeplaatst naar andere instellingen. Op zijn elfde ging hij weer naar zijn moeder, omdat Hans zich 'niet begeleidbaar' opstelde, maar thuis bleven de conflicten. Hans ging zijn eigen gangetje, en zijn moeder kon zeggen wat zij wilde: haar boodschap kwam niet aan. Vanaf zijn twaalfde ging hij vervolgens rondhangen op straat, dat overging in zwerven. Met vrienden pleegde hij wel eens een inbraak, maar toen hij op een kamer boven een coffeeshop kwam te wonen, ontdekte Hans waarin hij goed was: hij ging dealen. Omdat de vader

van Hans' vriendinnetje niet wilde dat zijn dochter met een drugdealer omging, tipte deze de politie, die hem weer afleverde in een internaat in Appelscha. Daar kwamen Hans' en zijn maatschappelijk werker erachter dat het tehuis Hans eigenlijk niets meer kan bieden. Daar ontmoet hij toch alleen maar jongeren die dezelfde problemen hebben als hij. Ze bloven, doen stoer tegen elkaar, en proberen elkaar te overtreffen in het overtreden van regels. Hans heeft een nieuwe kans nodig. In overleg met de kinderrechter en het maatschappelijk werk meldt Hans zich aan voor het project Ervaringsleren, dat orthopedagoog Theo Ruikes nu heeft beschreven en gisteren op een congres in Ede in boekvorm heeft aangeboden aan Josephus Jitta, de markante officier van justitie in Alkmaar, die tegenwoordig bij het ministerie van justitie speciaal wordt ingezet in de strijd tegen de jeugdcriminaliteit. Het project Ervaringsleren is in Nederland beter bekend als 'de survivaltocht' voor criminele jongeren, een alternatief dat enkele jaren geleden regelmatig in het nieuws kwam: als een groep jongeren met geringe begeleiding op weg was naar Frankrijk en een spoor van vernielingen achter zich liet. Of als een club Nederlandse boefjes in Spanje bij een boer mocht kamperen, en de man de volgende dag berooid achterliet. Ruikes denkt dat zulke experimenten wel degelijk succes kunnen hebben – al zullen buiten

de inrichting altijd risico's blijven bestaan – als zij maar goed voorbereid, gestructureerd en goed begeleid worden.

In zijn boek 'Ervaren en leren' beschrijft hij allereerst de groep jongeren die voor het alternatief in aanmerking komt. Jeugdigen als Hans, aldus Ruikes, die vanaf hun vroegste jeugd al met problemen kampen en die ernstig en intensief van aard zijn. Die geen vertrouwen in zichzelf hebben, problematische relaties thuis hebben, en moeilijkheden op school of het werk. Jongeren met een lang tehuis-verleden en die neigen het criminele pad op te gaan, en aan wie de jeugdhulpverlening haar handen vol heeft, maar de resultaten van de behandeling vallen doorgaans tegen. Deze jongeren, aldus Ruikes, moeten in een situatie worden gebracht, die hen dwingt over zichzelf, hun verleden, en hun toekomst te denken en te praten. Een situatie waarin jongeren kunnen ontdekken, dat ze op zichzelf en anderen kunnen vertrouwen en dat ze wel degelijk in staat zijn om op een adequate manier met anderen om te gaan. Die situatie heeft Ruikes ontwikkeld in het Zuidfranse Auriac, waar de jongens, net gearriveerd uit Nederland, direct de volgende ochtend vroeg moeten vertrekken voor een voettocht van vijf dagen met bepakkings, en de begeleiders hopen dat tijdens de afmattende dagen van sjouwen-eten-slapen-sjouwen gespreksonderwerpen ont-

staan, die de jongeren doorgaans wegdrücken.

Wie de tocht uitloopt, tot de top van de Puy Marie, heeft wat gepresteerd, krijgt zelfvertrouwen en wordt vervolgens te werk gesteld op het terrein van het trainingscentrum in Auriac of bij een boer in de buurt, waar weer vooral lichamelijke arbeid moet worden verricht. Er worden verder lange fietstochten gemaakt, de jongeren gaan kanoën en moeten stuk voor stuk 36 uur alleen, met genoeg voedsel en water, in de bossen doorbrengen, zodat zij kunnen nadenken over het verloop van de training, en hun leven dat ze tot nu toe hebben geleid.

Langzaam maar zeker moet er volgens Ruikes in een samenspel tussen de jongere en de begeleiders een plan ontstaan voor de toekomst, en zodra de eerste ideeën voor wonen en werken opkomen, wordt direct met het thuisfront contact gezocht, zodat daar voorbereidingen voor terugkomst en de nieuwe start kunnen worden getroffen.

Of Hans' nieuwe start succes heeft gehad, meldt Ruikes niet. Maar hij gaat er vanuit – er is nog geen onderzoek naar verricht – dat het tachtig procent van de jongeren lukt daadwerkelijk na de tocht op eigen benen te staan om vervolgens min of meer stabiel door het leven te gaan. En, niet onbelangrijk, een plaats in het alternatief in Frankrijk kost minder dan een plek in een internaat in Nederland.